
НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Н.М. ПАРХОМЕНКО,
доктор юридичних наук

**ПІДСУМКИ НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ім. В. М. КОРЕЦЬКОГО
НАН УКРАЇНИ У 2009 РОЦІ**

Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України протягом 2009 року здійснював фундаментальні теоретико-методологічні та прикладні дослідження актуальних проблем державно-правового будівництва в Україні.

Серед пріоритетних напрямів фундаментальних досліджень слід виділити: проблеми державотворення і правотворення в Україні: теорія, історія, практика; правові проблеми демократизації суспільних відносин і формування громадянського суспільства та утвердження і реалізація прав та свобод людини; теоретичні і прикладні проблеми розвитку правової системи України; теоретичні і практичні проблеми реалізації Конституції та законодавства України; Україна в системі сучасного міжнародного правопорядку та Європейської інтеграції : теорія і практика; проблеми енциклопедичних юридичних досліджень, філософії і соціології права.

Зокрема, головна увага науковців Інституту зосереджувалась на проблемах конституційно-правової реформи;

дослідження співвідношення юридичної відповідальності;

висвітленні теоретико-правових аспектів формування та розвитку аграрних інноваційних відносин в Україні;

уточнення «дуалістичної» моделі організації виконавчої влади та розподілу повноважень виконавчої влади між главою держави та Кабінетом Міністрів України з огляду на існуючі тенденції уточнення форми державного правління в Україні;

на основі принципу соціального натуралізму сформульована «натуралістична» концепція прав людини і відповідно до неї розроблено пропозиції щодо вдосконалення протидії порушенням прав людини засобами кримінальної юстиції;

завершення роботи над третім томом вибраних творів академіка В. М. Корецького, присвяченим передусім його історико-правовим працям, а також підготовка навчально-методичного комплексу зі спеціального курсу «Історія вітчизняної юридичної науки і освіти» для вищих навчальних закладів.

Окремим напрямом діяльності Інституту є дослідження правових засад державної етнонаціональної політики в Україні.

Зазначені дослідження здійснювались відповідно до робочого плану Інституту на 2009 рік в межах 13 тем відомчої тематики та 6 тем програмно-цільової тематики.

Найбільш вагомими підсумками здійснених у 2009 році дослідницьких робіт є наукові результати, одержані по 2 -м завершеним плановим темам, а саме:

1. **«Теоретико-правові проблеми введення закону в дію». Науковий керівник – д.ю.н. Ющик О.І. (I кв. 2008 – IV кв. 2009).** Виконавці: Ющик О.І., Риндюк В.І., Тешлюк М.О.

У процесі виконання теми було вироблено теоретичні, методологічні та юридико-технічні підходи до удосконалення процесу введення закону в дію для вирішення завдання підвищення ефективності вітчизняного законодавства. Конкретизовані теоретичні уявлення щодо процесу введення закону в дію, як необхідної складової законодавчого процесу, підготовлені пропозиції щодо удосконалення процедур, які забезпечують введення в дію Конституції та законів України.

В результаті проведеного дослідження підготовлено до друку рукопис монографії «Теоретико-правові проблеми введення закону в дію», цикл статей, наукову записку.

2. **«Протидія корупції засобами кримінальної юстиції (концептуальні питання)».** Науковий керівник – д.ю.н. Костенко О.М. (I кв. 2009 – IV кв. 2009). Виконавці: Литвак О.М., Сірий М.І., Кваша О.О., Прилуцький С.В., Виговська А.В., Сіроткіна М.В., Кубальський В.Н., Нерсесян А.С., Дідик С.Є., Козлюк Л.Г.

Здійснено пошукове дослідження, спрямоване на виявлення нових концептуальних підходів у протидії корупції засобами кримінальної юстиції, а саме виявлені шляхи вдосконалення кримінального, кримінально-процесуального законодавства, законодавства про судоустрій, а також законодавства, що визначає діяльність інституцій кримінальної юстиції: прокуратури, органів внутрішніх справ та інших державних органів, уповноважених на здійснення законів спрямованих на протидію корупції.

В результаті проведеного дослідження підготовлено наукову записку у вигляді брошури «Протидія корупції засобами кримінальної юстиції (концептуальні питання)», наукові статті.

В рамках **цільової комплексної програми наукових** досліджень НАН України «Прогнози і моделі соціальної та соціокультурної трансформації українського суспільства у першій чверті XXI ст.» відповідно до розпорядження Президії НАН України від 03 квітня 2009 р. № 222 виконувались такі дослідження:

1. «Розробка Концепції удосконалення механізму правового регулювання соціального захисту населення України в умовах подолання кризових явищ». Термін виконання – 03 квітня – 31 грудня 2009 р., науковий керівник – д.ю.н. Н.М. Оніщенко. За результатами зазначеного дослідження підготовлено Про-

ект Концепції удосконалення механізму правового регулювання соціального захисту населення України в умовах подолання кризових явищ.

2. «Розробка нормативно-правового акту «Про запровадження сучасної моделі адміністративно-територіального устрою України». Термін виконання – 03 квітня – 31 грудня 2009 р., науковий керівник – д. політ.н. І.О. Кресіна. Результатом роботи є проект нормативно-правового акту «Про запровадження сучасної моделі адміністративно-територіального устрою України».

В рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «**Проблеми і перспективи соціально-економічного та політико-правового розвитку України**» та відповідно до розпорядження Президії НАН України від 03 квітня 2009 р. № 220 виконувалось дослідження теми «**Юридичні гарантії забезпечення прав та законних інтересів громадян**». Термін виконання – 03 квітня – 31 грудня 2009 р., науковий керівник – академік НАН України Ю.С. Шемшученко. За результатами дослідження підготовлено наукову записку, цикл статей, визначено поняття, зміст, види юридичних гарантії забезпечення прав та законних інтересів громадян та забезпечення механізму їх реалізації.

Відповідно до Положення про порядок конкурсного відбору науково-технічних та інноваційних проектів установ НАН України, затвердженого Розпорядженням Президії НАН України від 23 січня 2008 р. № 31 виконувались науково-технічні проекти:

1. «**Розробка правової моделі розмежування земель державної і комунальної власності з метою ефективного використання бюджетних коштів**». Науковий керівник – член-кор. НАН України Семчик В.І. Термін виконання – 01 травня – 31 грудня 2009 р. Проведено комплексне правове дослідження характеру та змісту правових відносин, які виникають у процесі розмежування земель державної та комунальної власності в Україні, виявлення прогалин, суперечностей, необґрунтованих норм у чинних нормативно-правових актах земельного законодавства з питань розмежування земель. В результаті виконання проекту підготовлено проект нової редакції Закону «Про розмежування земель державної та комунальної власності» з пояснювальною запискою.

2. «**Розробка механізмів подолання службових (корупційних) злочинів у сфері правосуддя**». Науковий керівник – д.ю.н. Костенко О.М. Термін виконання – 01 травня – 31 грудня 2009 р. За результатами дослідження розроблено пропозиції і заходи, спрямовані на підвищення ефективності протидії службовим злочинам у сфері правосуддя, в тому числі корупції, підготовлено наукову записку для відповідних державних органів: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Генеральна прокуратура України, Міністерство внутрішніх справ України, міністерство юстиції України.

Протягом звітного періоду Авер'янов В.Б., Дерещ В.А., Пухтецька А.А. працювали над виконанням науково-дослідної роботи за грантом Державного фонду фундаментальних досліджень України на тему «Удосконалення правового регулювання адміністративних процедур в інтересах посилення правової захищеності громадян»; реалізації проектів Організації з безпеки та

співробітництва в Європі «Підтримка вдосконалення програми адміністративно-правових дисциплін у вищих навчальних закладах України» (А.А. Пухтецька), «Підтримка розвитку адміністративного права в Україні» (В.Б. Авер'янов, В.А. Дерещь, А.А. Пухтецька), «Підтримки належного урядування: проект протидії корупції в Україні» (А.А. Пухтецька).

За грантом для молодих учених НАН України у відділі конституційного права та місцевого самоврядування виконувалась індивідуальна науково-дослідна робота «**Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії і практики**», строки виконання : II кв. 2009 р. – IV кв. 2009 р., керівник теми та виконавець – О. В. Батанов. У ході дослідження найбільшу увагу було приділено дослідженню муніципальної влади як загальноправової категорії та категорії сучасного конституційного права і конституціоналізму, а також як самостійного виду публічної влади в Україні, найбільш повно і комплексно, з позицій методології сучасного конституційного права досліджено її політико-правову природу.

Результати дослідження були відображені у розділах до 2 підручників, 3 наукових статтях, індивідуальній монографії «Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики».

Здійснюється підготовка видання «Енциклопедія міжнародного права» (у III томах) (I квартал 2008 р. – IV квартал 2011 р.), яка виконується згідно Контракту між Національною академією наук України та Інститутом на випуск друкованої продукції за державним замовленням (№ 2 від 15 лютого 2008 року). В цілому завершено написання статей до I тому «Енциклопедії міжнародного права» (у III томах) і розпочато їх наукове редагування.

Здійснено розподіл статей і удосконалено глосарій до II тому з урахування зауважень та пропозицій авторів.

Продовжувалась робота над розпочатою в 1996 р. загальноакадемічною темою «**Енциклопедія сучасної України**», яка виконується спільними зусиллями ряду установ НАН України під егідою Інституту енциклопедичних досліджень НАН України. Видання розраховано на період до 2015 р. В роботі над темою беруть участь І. Б. Усенко (науковий редактор розділу «Право», автор ряду статей) та як автори окремих статей О. М. Мироненко (співвиконавець проекту), В. П. Горбатенко та інші працівники інституту. На початку звітного року, але з вихідними даними минулого року, побачив світ восьмий том видання.

О. М. Мироненко також взяв участь у підготовці планової роботи Інституту українознавства МОН України «**Українознавство: понятійно-термінологічний довідник**» (2004-2010 рр.) та планової роботи Київського національного університету внутрішніх справ України «**Реалізація конституційно-правових принципів захисту прав і свобод людини в діяльності органів внутрішніх справ України**» (2003-2010 рр.).

Крім того, науковці інституту виконували дослідження і здійснювали розробки за замовленнями сторонніх організацій. Відповідно до договору між Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького НАН України та Головним управлінням освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської

міської державної адміністрації), здійснювалось виконання науково-дослідної роботи «**Правовий статус столиці України – міста Києва та проблеми його удосконалення**». Керівник проекту – акад. НАН України Ю.С. Шемшученко.

Відповідно до договору з Міністерством з питань житлово-комунального господарства України під керівництвом д.ю.н. Кучеренко І.М. виконувалась науково-технічна розробка за темою «**Проведення аналітичних досліджень та розробка рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-правового забезпечення реалізації державної житлової політики**», термін виконання: травень-жовтень 2009 р. За результатами дослідження проведено системний аналіз сучасного організаційно-правового забезпечення реалізації державної житлової політики в Україні та визначено актуальні проблеми у цій сфері; розроблено методологічні засади дослідження приватно-правових відносин; визначено зміст права на задоволення житлової потреби (право на придбання житла); особливості виникнення та припинення права власності на житло в будинках (квартирах) приватного житлового фонду та підготовлено аналітичні матеріали «Аналіз сучасного організаційно-правового забезпечення реалізації державної житлової політики в Україні та визначення актуальних проблем у цій сфері», Рекомендації щодо удосконалення організаційно-правового забезпечення реалізації державної житлової політики України; наукові статті, колективну монографію «Організаційно-правове забезпечення реалізації державної житлової політики в Україні», окремі результати досліджень оприлюднені на наукових семінарах та конференціях.

В 2009 році Інститут продовжував підтримувати традиційно тісні зв'язки з центральними органами державної влади, з окремими відомствами, установами, організаціями в сфері державно-правового будівництва, правоохоронними та судовими органами України. Співробітники Інституту брали участь в роботі ряду державних та урядових комісій і комітетів, національних рад та агентств, активно працювали над удосконаленням та реалізацією положень Конституції України, проектами окремих кодексів та інших нормативно-правових актів, проводили експертизи та надавали науково-консультативну і науково-методичну допомогу.

Працівники Інституту брали активну участь у підготовці та науковій експертизі проектів ряду Законів України, в тому числі безпосередньо у складі робочих груп, які готували законопроекти, а саме: на проект Закону України «Про Верховну Раду України», «Про внесення змін до Закону України «Про Вищу раду юстиції», «Про Конституційний Суд України», «Про місцеві референдуми», «Про всеукраїнський референдум», «Про обіг зброї військового призначення», «Про міліцію щодо міжнародного співробітництва», «Про Концепцію державної інформаційної політики», «Про інформацію», «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про присяжних виконавців», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для стимулювання переходу економіки України на інноваційну модель розвитку», до проекту Адміністративного процедурного кодексу України; «Про боротьбу з корупцією»; пропозиції до нової редакції Стратегії національної безпеки України; «Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою» що-

до проекту міжурядової Угоди про створення та статус Міжнародного центру астрономічних і медикобіологічних досліджень у Приельбруссі (Кабардино-Балкарська республіка, Російська Федерація, Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України, «Про об'єднання співвласників житлового будинку»; «Про безоплатну правову допомогу», «Про доступ до судових рішень», «Про виконавче провадження», «Про адвокатуру», «Земельного кодексу України»; «Про інвестиційну діяльність»; «Про інноваційну діяльність», Ядерного кодексу України, «Про ландшафти», «Про прокуратуру» «Про схвалення Концепції запобігання корупції у системі судів загальної юрисдикції», «Про судострій України», «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо персональних даних».

Протягом року науковці інституту плідно поєднували свою роботу з роботою в державних та громадських організаціях.

Академік **Ю.С. Шемшученко** – член президентської Комісії з реформування правоохоронних органів, дійсний член Міжнародної академії екологічного права (США), експерт Ради Європи з екологічного права, член міжнародного Постійного арбітражного суду (м. Гаага), член Національної конституційної ради, член колегії міністерства юстиції України, арбітр Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

В.Н. Денисов – перший віце-президент Української асоціації міжнародного права, арбітр Міжнародного морського та річкового арбітражного суду при Міжнародній асоціації судовласників Чорноморського басейну (м. Варна, Болгарія), член Спеціальної тимчасової (ad hoc) групи з питання навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства, створеної за рішенням співголів Підкомісії з питань функціонування флоту Російської Федерації та його перебування на території України Українсько-Російської міждержавної комісії.

В.І. Акуленко – член Вченої Ради Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України, член правління Наглядової Ради Українського фонду культури, член робочої групи по підготовці проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» при Державній службі контролю за переміщенням через кордон культурних цінностей.

О.Ф. Андрійко – член Робочої групи Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права при Президентові України.

Н.Р. Малишева – член Міжнародного Інституту космічного права Міжнародної астронавтичної федерації; член Міжнародної спілки права навколишнього середовища; член Міжнародного союзу збереження природи; член делегації України в Комітеті ООН з питань мирного використання космічного простору; член Національного комітету ЮНЕСКО «Людина і біосфера»; член Координаційної ради НАН України з проблем, пов'язаних з Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та Кіотським протоколом до неї; член робочої групи при Президії НАН України з проблем Дунайського біосферного заповідника та перспектив будівництва судноплавного шляху р. Дунай – Чорне море; член Світового конгресу викладачів аграрного та екологічного права; член Науково-методичної ради при Мінприроди України; член Комісії НАН

України з питань техногенно-екологічної безпеки, надзвичайних ситуацій та мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи.

В.П. Горбатенко – голова Науково-методичної комісії з філософсько-світоглядних дисциплін Міністерства освіти і науки України; член Науково-експертної колегії з проблем соціально-економічного розвитку при Кабінеті Міністрів України.

О.В. Зайчук – заступник Голови науково-методичної Ради з юридичних дисциплін міністерства освіти і науки України.

І.О. Кресіна – член Ради з етнонаціональної політики при Президентові України; експерт Ради Європи з питань забезпечення прав національних меншин; вчений секретар Експертної ради з історії та філософії Міністерства освіти і науки України, член Науково-методичної комісії з політології Міністерства освіти і науки України, експерт ВАК України з політичних наук.

В.Б. Авер'янов працював у складі Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права при Президентові України. Обраний головою комітету з реформи публічної адміністрації (з жовтня 2007 р.); у складі Громадської Ради при головному управлінні державної служби України (з 2006 р.).

В.П. Нагребельний виконував обов'язки: члена колегії Антимонопольного комітету України (з правом дорадчого голосу), члена Міжвідомчої робочої групи з питань реалізації проекту «Глобальні бібліотеки» при Міністерстві культури і туризму України, заступника Голови Всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради (МКМР) з правової освіти населення; члена Ради Київської міської організації Союзу юристів України; члена Науково-консультативної ради при Вищому господарському суді України; члена постійно діючого третейського суду при Українському національному комітеті Міжнародної торгової палати.

І.Б. Усенко брав участь у роботі Комісії з підготовки та проведення конкурсу на кращий ескіз великого Державного Герба України, створеної постановою Кабінету Міністрів України; працював у складі наукової ради Державного комітету архівів України, Інформаційно-бібліотечної ради НАН України та Експертно-перевірочної комісії НАН України.

Ю.С. Педько приймав участь у роботі секції Науково-консультативної ради при Вищому адміністративному суді України. **В.А. Дерезь** працювала у складі робочої групи з підготовки Науково-практичного коментаря Закону України «Про Кабінет Міністрів України»; є членом Колегії Головного управління державної служби України.

П.Ф. Кулинич – член Консультативної ради з питань розвитку сільського господарства та сільських територій; виконував обов'язки члена міжгалузевої робочої групи з питань гармонізації земельного законодавства при Держкомземі України; виконував обов'язки члена Громадської ради при Міністерстві юстиції України, до складу якої призначений у лютому 2009 р.; виконував обов'язки члена Науково-консультативної ради при Верховному суді України.

І.Б. Усенко продовжував входити до складу Інформаційно-бібліотечної ради НАН України, Експертно-перевірочної комісії НАН України та Комісії НАН України з питань визначення дат заснування історичних міст та населених

пунктів України; був науковим керівником секції правознавства Малої академії наук «Дослідник» старшокласників м. Києва і головою журі відповідного II (міського) етапу конкурсу-захисту творчих робіт, а ряд співробітників відділу були членами журі або експертами конкурсу. У цьому році було переукладено на новий п'ятирічний строк договір про творчу співдружність у справі організації діяльності секції правознавства Київської МАН «Дослідник» між Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України та Київським палацом дітей та юнацтва. Значною мірою завдячуючи співробітникам відділу Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України цього року був нагороджений вищою відзнакою Київської МАН «Дослідник» «Золота Сова». **Т.І. Бондарук** брала участь у роботі Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України.

К.А. Вислобов брав участь у розробці концепції та проекту державної програми створення Електронного архіву Українського інституту національної пам'яті (співатор концепції). В межах програми розроблено план реалізації пілотного проекту. Він же разом з Комітетом з оцифрування української культурної спадщини (Великобританія), Державним комітетом архівів України, та Українським науковим інститутом Гарвардського університету (США) працював над створенням проекту з оцифрування українських архівних та бібліотечних колекцій та створення єдиного електронного інформаційного ресурсу. **В.Д. Бабкін** є членом Президії Академії політичних наук України. **В. П. Горбатенко** є академіком Академії політичних наук України, а також академіком Академії наук вищої школи України.

В роботі Президії Української асоціації політологів (УАП) беруть участь **В.Д. Бабкін** та **В.П. Горбатенко** (як перший віце-президент асоціації). **В.П. Горбатенко** також є членом Всеукраїнської асоціації вчителів історії «Нова доба» (м. Львів). В іншій громадській організації – Українському біографічному товаристві – на **І. Б. Усенка** як на члена президії Товариства покладено координацію досліджень в галузі юридичної біографістики. **О.М. Мироненко** є співзасновником громадської організації «Незалежний український центр правових ініціатив і експертиз «Правова держава». **Н.М. Оніщенко**, **В.Н. Денисов** – члени експертної Ради ВАК України.

Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України протягом звітного періоду підтримував наукові зв'язки з Інститутом держави і права РАН та Інститутом законодавства та порівняльного правознавства при Уряді Російської Федерації, Інститутом держави і права Республіки Беларусь, з кафедрою міжнародного права Уральської юридичної академії Російської Федерації, кафедрою міжнародного права Казанського університету ім. Володимира Леніна, кафедрою міжнародного права факультету міжнародних відносин та міжнародного права Бакинського державного університету, Професор **В.Н. Денисов** призначений членом спеціалізованої ради з міжнародного права факультету міжнародних відносин та міжнародного права Бакинського університету.

Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво здійснювалось по лінії зустрічей з іноземними вченими та експертами, на наукових конференціях в межах науково-дослідної роботи, зокрема за грантом Державного Фонду Фундаментальних Досліджень України на тему «Удосконалення право-

вого регулювання адміністративних процедур в інтересах посилення правової захищеності громадян» (В.Б. Авер'янов, В.А. Дерезь, А.А. Пухтецька), шляхом участі співробітників Інституту у міжнародних наукових конференціях, круглих столах, зокрема, академік України Шемшученко Ю.С. взяв участь у П'ятнадцятій «софринській» конференції «Правові проблеми екологічного, земельного права і законодавства» (м. Москва, травень 2009 р.); Ю.С. Шемшученко та В.І. Олещенко взяли участь у науковій конференції з проблем місцевого планування та контролю за виконанням європейської ландшафтної конвенції (м. Мальме, Швеція, ІХ, 2009 р.).

О.Ф. Андрійко та О.В. Кресін брали участь в роботі XXIV Світового конгресу філософії права та соціальної філософії «Світова гармонія та верховенство права» (англ. XXIV World Congress of Philosophy of Law and Social Philosophy «Global Harmony and Rule of Law»), що проходив в м. Пекін (КНР) 15–20 вересня 2009 р. М.М. Товт виступав з доповідями в ряді науково-практичних конференцій, що проходили в м. Будапешті (Угорщина), а саме: «Державність і символізм у Центральній Європі після 1989 року», «Місце України в Європі – внутрішні дилеми і пошук геополітичного шляху», «Актуальні питання протидії ксенофобії та інтолерантності».

Малишева Н.Р. брала участь у 6-му симпозіумі-практикумі ООН з питань космічного права «Розвиток і посилення спроможності міжнародного та національного космічного права» (Тегеран, листопад 2009) виступила з двома доповідями-презентаціями: «Розвиток космічного права на теренах пострадянського простору», «Посилення ролі освіти в галузі космічного права як запорука забезпечення участі держав в міжнародному співробітництві у сфері дослідження та використання космічного простору в мирних цілях»; міжнародній конференції представників причорноморських країн «Охорона, збереження та раціональне використання довкілля Чорного моря» виступила з доповіддю «Правове регулювання режиму прибережної смуги Чорного моря в Україні та перспективи його вдосконалення» (жовтень 2009, Стамбул); в роботі чергової сесії експертної групи ООН з розробки освітніх Програм з космічного права для Регіональних центрів ООН з питань космічної науки та технологій (листопад 2009, Тегеран); українсько-французько-німецькому міжнародному науково-практичному семінарі з питань космічного права в рамках міжнародного проекту «Твіннінг», виступила з доповіддю «Правові заходи здійснення дистанційного зондування Землі з космосу» (Київ, червень 2009 р.); українсько-швейцарському семінарі «Аналіз і пілотування публічних політик», виступила з доповіддю «Екологічна політика України та її взаємозв'язок з енергетичною політикою».

Костенко О.М. брав участь у роботі III Міжнародної конференції «Современные достижения в науке и образовании». 16–23 вересня 2009 р. м. Тель-Авів, Ізраїль.

Вислобоковим К.А. підтримувалися широкі контакти з Українським науковим інститутом Гарвардського університету, Канадським інститутом українських студій, Східноєвропейським дослідним інститутом ім. В. Липинського, історичним факультетом Колумбійського університету (США) та ін.

Також К. А. Вислобоков брав участь у міжнародному проєкті разом з Держкомархівом України, Bundesarchiv (ФРН) та Claims Conference (США) з удоступнення документів Айнзац штабу рейхслайтера Розенберга щодо вивезення культурних цінностей з окупованих територій під час Другої світової війни; ініціював участь України у міжнародній міжурядовій конференції щодо реституції культурних цінностей у 2009 р.; організував та був експертом на зустрічі керівництва Держкомархіву України та представників Claims Conference (США) щодо вилучення зі складу Національного архівного фонду України сувоїв Тор та їх повернення єврейським громадам, а також приєднання України до міжнародної системи реєстрації Тор; був ініціатором та координатором обговорення Держкомархівом України, Інститутом національної пам'яті, Claims Conference та Holocaust Memorial Museum (США) питання організації доступу України до міжнародних електронних архівних ресурсів, пов'язаних із загибеллю та переміщенням українських громадян під час Другої світової війни, зокрема International Tracing Service (ITS) in Bad Arolsen.

Кубко Є.Б. брав участь у 5-му щорічному Українському Інвестиційному Самміті Конференцій Адама Сміта (м. Лондон, Великобританія, 9–11 березня 2009 р); у Міжнародному україно-арабському Бізнес Форумі «Україна 2009 – вдалий час для інвестицій» (м. Ель-Кувейт, Кувейт, 23–25 травня 2009 р.), співпрацював з іноземними юристами-науковцями: деканом факультету права Паризького університету – професором Мішелем де Гілленшмідтом, професором Карлом Екштайном (Швейцарія), професором порівняльного правознавства Габріеле Креспі-Регіці (Університет м. Павія (Італія)), професором права університету Пенсільванії (США) Уільямом Батлером.

Товт М.М. у рамках виконання угод про наукове співробітництво між Національною академією наук України та Угорською Академією наук, а також Договору про співробітництво між Інститутом держави і права ім. В.М. Корещького НАН України та Інститутом права Угорської Академії наук, здійснював підготовку матеріалів спільного Українсько-Угорського наукового проєкту на 2010-2011 рр. – «Питання гармонізації законодавства з правом ЄС у правових системах України та Угорщини».

У 2009 році співробітниками Інституту було захищено: 1 докторську дисертацію: Пархоменко Н.М. (спец. 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень) та 7 кандидатських дисертацій: Суржинський М.І. (спец. 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право), Шумило М.М. (спец. 12.00.05 – трудове право; право соціального захисту), Семчик О.О. (спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), Пухтецька А.А. (спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), Дідик С.Є. (спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія), Козлюк Л.Г. (спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія), Воробйов В.П. (спец. 12.00.11 – міжнародне право).

В докторантурі та аспірантурі Інституту навчалася 128 осіб, з них на умовах бюджетного фінансування – 27 чол., за контрактами – 107 чол., з них 5 – іноземні громадяни (Азербайджан, Швейцарія, Китай, Йорданія).

Протягом звітного року стипендію Президії НАН України для молодих вчених отримували Нерсисян А.С., Васецький В.Ю., Мельничук О.І.

Координація наукової діяльності упродовж поточного року здійснювалась насамперед у наступних напрямках:

- підготовка до видання результатів планових НДР, чергових томів «Енциклопедії сучасної України» та «Історичної енциклопедії України», «Енциклопедії міжнародного права»;

- співпраця з державними органами в рамках законопроектної роботи;

- надання науково-методичної допомоги державним установам, науковим і навчальним закладам країни;

- підготовка та проведення наукових та науково-практичних конференцій;

- погодження тем дисертаційних досліджень, керівництво аспірантами і пошукувачами з інших установ і міст України;

- співпраця у рамках діяльності Наукової ради з координації фундаментальних правових досліджень.

У звітному році продовжила свою діяльність секція історії держави і права Наукової ради НАН України з координації фундаментальних правових досліджень (І. Б. Усенко – голова секції, а І. В. Музика – вчений секретар секції). Діяльність секції тісно пов'язана з роботою Міжнародної асоціації істориків права, заснованої свого часу насамперед зусиллями співробітників Харківського національного університету внутрішніх справ та Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Президентом асоціації є О. М. Ярмиш, а першим віце-президентом І. Б. Усенко. Асоціацією разом з секцією та Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України було здійснено організаційне забезпечення проведення XXI та XXII традиційних історико-правових конференцій, які пройшли під головуванням І. Б. Усенка в м. Миколаївка та смт. Миколаївка, АРК. У рамках цих конференцій відбулося і два засідання секції.

Продовжувала працювати Українська асоціація порівняльного правознавства. Для широкого й всебічного наукового обговорення проблем методології порівняльного правознавства, типології й класифікації правових систем сучасності, їх трансформації та взаємодії, проблем викладання порівняльно-правових дисциплін у вищих навчальних закладах, наднаціональним тенденціям у розвитку права, порівняльним аспектам вивчення міжнародного та європейського права було організовано міжнародний науковий симпозіум «Дні порівняльного правознавства» (Київ, 8 – 11 квітня 2009 р.), результати якого були опубліковані в збірнику статей «Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку» (За ред. Ю.С. Шемшученка, Л.В. Губерського, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін. – К., 2009.)

Координації наукових досліджень сприяє участь співробітників в інших громадських об'єднаннях вчених. Важливим напрямком координації наукової діяльності є погодження тем дисертаційних досліджень, керівництво аспірантами і здобувачами з інших установ і міст України.

У 2009 році Інститут був організатором та співорганізатором конференцій, семінарів, круглих столів, а саме: Міжнародна наукова конференція «Юридична наука: сучасний стан та перспективи розвитку» (До 60-ти річчя Інституту

держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 1949-2009), Міжнародний симпозиум «Дні порівняльного правознавства в Києві», Науково-практична конференція «Актуальні проблеми реалізації Конституції України і проблеми її удосконалення», Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми аграрного і природоресурсного права», Методологічний семінар «Теоретико-методологічні проблеми сучасного конституціоналізму та державного управління в Україні», XXI Міжнародна історико-правова конференція «Категорії, поняття і терміни історико-юридичної науки», XXII Міжнародна історико-правова конференція присвячена пам'яті віце-президента Міжнародної асоціація істориків права професора О. В. Тимошука.

Крім того, протягом року наукові співробітники Інституту взяли участь у більш ніж 100 наукових конференціях, конгресах, з'їздах, семінарах, симпозиумах, «круглих столах» та інших заходах.

Найбільш вагомим досягненням у видавничій діяльності Інституту став вихід друком «Енциклопедії цивільного права України». За редакцією Я.М. Шевченко. В цілому ж у звітному році Інститутом видано 20 монографічних праць, 9 посібників, підручників, 9 збірників наукових праць. Зокрема опубліковані: *Правова держава*. Щорічник наукових праць. Вип. двадцятий. Відп. редактор Ю.С. Шемшученко. К.: ІДП НАНУ, *Фламан української юридичної науки*. До 60-річчя Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 1949–2009. За редакцією акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2009; *Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах*. За загальною редакцією Н.М. Оніщенко. – К.: Юридична думка, 2009.; *Верховенство права як принцип правової системи: проблеми теорії*. Книга перша. Відповідальний редактор Н.М. Оніщенко. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2009.; *Суб'єкти цивільного права*. За загальною редакцією Я.М. Шевченко. – Х.: Харків юридичний, 2009.; *Кодифікація трудового законодавства України*. За редакцією Н.М. Хуторян, М.І. Іншина, С.М. Прилипка, О.М. Ярошенка. – Харків: Вид-во «ФІНН», 2009. *Міжнародне судочинство*. За заг. ред. акад. НАНУ Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2009.; *Адміністративно-територіальна реформа в Україні: політико-правові проблеми*: Монографія / За ред. І.О. Кресіної. – К.: Логос, 2009.; *Кресіна І.О., Балан С.В. Політична відповідальність: суть, ознаки, особливості*. – К. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009.; *Серова І.І. Міжнародно-правове регулювання процесу протидії нелегальній міграції*. – К.: Реферат, 2009. – 160 с.; *Міжнародно-правові аспекти сучасної європейської безпеки та форми участі в ній України*: Науково-аналітична доповідь. / В.Н. Денисов, Ю.І. Нипорко, К.О. Савчук, І.М. Проценко – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008 (вийшла друком на початку 2009 р.). – 44 с.; *Протидія порушенням прав людини засобами кримінальної юстиції*. Монографія. Кер. авт. кол. О.М. Костенко К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009. – 170 с.; *Правові засади інноваційного розвитку в сільському господарстві України*. Монографія / Кол. авторів. За ред. В.І. Семчика. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2009.;

*Бабкін Володимир Дмитрович: До 85 річчя від дня народження і 60-ліття науково-педагогічної діяльності / Упоряд. і автор вступ. статті В. П. Горбатенко; бібліограф. покаж. склав Є. В. Ромінський; відп. ред. І. Б. Усенко. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України – Київ. Логос, 2009.; **Збірники наукових праць: Держава і право.** Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 43, 44, 45, 46. – К.: ІДП НАНУ, 2009.; *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: Зб. статей / За ред. Ю.С. Шемшученка, Л.В. Губерського, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін.* – К.: Логос, 2009.; *Юридична наука: сучасний стан та перспективи розвитку.* Матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 13 травня 2009 р.). До 60-річчя Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 1949–2009. – За ред. академіка НАН України Ю.С. Шемшученка. – Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України – К.: Видавництво «Юридична думка», 2009.; *Земля і земельні відносини в історії права, держави і юридичної думки.* Мат. XX міжн. іст.-прав. конф., 25–28 верес. 2008 р., м. Судак / Редкол.: О. В. Тимошук, І. Б. Усенко, О. Є. Сонін та ін. – Сімферополь, 2009. **Навчальні посібники та підручники: Т.А. Костецька. Інформаційне право України.** Навчальний посібник. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009.; *Адміністративне право України: Академічний курс: Підруч.: У 2 т.: Т. 2. Особлива частина / Відп. ред. В.Б. Авер'янов.* – К.: Видавництво «Юридична думка», 2009.*

У серії науково-методичних видань «Академія порівняльного правознавства» вийшли друком: *Тихомиров Ю.А. Право: современные границы регулирования: Открытая лекция / Отв. ред. серии А.В. Кресин.* – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Издательство «Логос», 2009. – Серія науково-методических изданий «Академія порівняльного правознавства». – Вып. 14. – 18 с.; *Ромашов Р.А. Типология государства в контексте сравнительного правоведения: Открытая лекция / Отв. ред. серии А.В. Кресин.* – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Издательство «Логос», 2009. – Серія науково-методических изданий «Академія порівняльного правознавства». – Вып. 15. – 28 с.; *Оксамытний В.В. Сравнительная теория закона и ее место в юридической компаративистике: Открытая лекция / Отв. ред. серии А.В. Кресин.* – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Издательство «Логос», 2009. – Серія науково-методических изданий «Академія порівняльного правознавства». – Вып. 16. – 32 с.; *Тихомиров А.Д. Философские проблемы правовой компаративистики: Открытая лекция / Отв. ред. серии А.В. Кресин.* – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Издательство «Логос», 2009. – Серія науково-методических изданий «Академія порівняльного правознавства». – Вып. 17. – 32 с.; *Маттей У. Порівняльне право і критичні правові дослідження: Відкрита лекція / Пер. з англ. О.В. Ткаченка.* За ред. О.В. Кресіна. – Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Та-

раса Шевченка, Видавництво «Логос», 2009. – Серія науково-методичних видань «Академія порівняльного правознавства». – Випуск 18. – 32 с.; *Батлер У.Е. Місце пострадянських правових систем на правовій карті світу: Відкрита лекція / Пер. з англ. К.О. Черниченка. За ред. О.В. Кресіна.* – Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Видавництво «Логос», 2009. – Серія науково-методичних видань «Академія порівняльного правознавства». – Випуск 19. – 20 с. та ін.

Наукові та творчі досягнення співробітників Інституту були відзначені рядом почесних нагород. Наприкінці року В.Б. Авер'янова було обрано академіком Академії правових наук України, а І.О. Кресіна – членом-кореспондентом Академії правових наук України. Зокрема, за значний особистий внесок у розбудову правової держави, підготовку юридичних кадрів, багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність, високу професійну майстерність та з нагоди 60-річчя від дня заснування Інституту співробітники Інституту були відзначені державними нагородами, а саме: орденом князя Ярослава Мудрого III ступеню – директора Інституту, академіка НАН України **Шемшученка Ю.С.**; орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня – заступника директора Інституту, д.політ.н. **Горбатенка В.П.**; орденом «За заслуги» I ступеня – завідувача відділу, д.ю.н. **Авер'янова В.Б.**, орденом «За заслуги» III ступеня – заступника директора Інституту, к.ю.н. **Нагребельного В.П.**, а також Почесним знаком Міністерства юстиції України, Почесною відзнакою Українського національного комітету Міжнародної торгової палати «Золота Скіфська Пектораль»; орденом «За заслуги» III ступеня – завідувача відділу, д.ю.н. **Костенка О.М.**, присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» головному науковому співробітнику, д.ю.н. **Кубку Є.Б.**, провідному науковому співробітнику д.ю.н. **Хуторян Н.М.**; присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України» вченому секретарю Інституту, д.ю.н. **Пархоменко Н.М.**, провідним науковим співробітником д.ю.н. **Кучеренко І.М.**, д.ю.н. **Ющику О.І.**; Почесною грамотою Кабінету Міністрів України з врученням пам'ятного знака нагороджено завідувачів відділу, д.політ.н. **Кресіну І.О.**, д.ю.н. **Оніщенко Н.М.**, старшого наукового співробітника, к.ю.н. **Бошицького Ю.Л.**; Почесною грамотою Верховної Ради України нагороджено головного наукового співробітника, член-кор. НАН України В.І. **Семчика В.І.**, провідних наукових співробітників, д.ю.н. **Андрійко О.Ф.**, д.ю.н. **Малишеву Н.Р.**, завідувача відділу, д.ю.н. **Костенка О.М.**, старших наукових співробітників к.ю.н. **Ісасву Н.К.**, к.ю.н. **Кулинич П.Ф.**; Грамотою Верховної Ради України – старших наукових співробітників к.ю.н. **Тарахонич Т.І.**, к.ю.н. **Квашу О.О.**, к.ю.н. **Батанова О.В.**, **Бабкін В.Д.** нагороджений Почесною відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни», Почесною грамотою Союзу юристів України, почесними відзнаками інституту, Київського національного університету внутрішніх справ, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Він також нагороджений ювілейною медаллю Республіки Білорусь «65 год вызвалення Республік Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопніка» (посвідчення № 7929 від 3 липня 2009 р.); **Мироненко О.М.** отримав

відзнаку НАН України «За підготовку наукової зміни»; **Усенко І.Б.** нагороджений відомчою відзнакою «Почесний знак Міністерства юстиції України», а також подякою голови Шевченківської районної у м. Києві ради та державної адміністрації; **Музика І.В.** одержала Почесну грамоту Міністерства освіти і науки України; почесну відзнаку інституту; **Мурашин Г.О., Бондарук Т.І.** отримали відомчу відзнаку «Почесний знак Міністерства юстиції України»; **Ходаківський М.Д.** відзначений Почесною грамотою ВАК України; **Самоїленко О.О., Пухтецька А.А., Кисіль Л.Є** отримали подяку Київського міського голови; **Олещенко В.І.** нагороджений Почесним знаком Вищого адміністративного суду України; **Вислобоков К.А.** отримав Почесну грамоту Держкомархіву України; **Іванова А.Ю.** одержала відзнаку НАН України для молодих учених «Талант, натхнення, праця»; **Ромінський Є.В.** за вагомих особистий внесок у розбудову правової держави, зміцнення законності і правопорядку відзначений подякою Спілки юристів України; **Кукуруз О.В.** – була оголошена Подяка Союзу юристів України; отримала стипендію Київського міського голови для талановитої молоді за особистий творчий внесок у розвиток міста, високі досягнення у суспільному житті; **Денисов В.Н.** – нагороджений медаллю «За підготовку наукових кадрів» Національної академії наук України; **Савчук К.О., Кресін О.В.** – нагороджені відзнакою НАН України для молодих учених «Талант, натхнення праця».

Лауреатами премії імені Ярослава Мудрого у номінації «За видатні досягнення в науково-дослідницькій діяльності з проблем правознавства» за Енциклопедію цивільного права України. За загальною редакцією Я.М. Шевченко. – Київ, Видавничий дім «Ін Юре», 2009, стали: **Шевченко Я.М., Бошицький Ю.Л., Венецька М.В., Єрмоменко Г.В., Кучеренко І.М.**; у номінації: «За підготовку й видання підручників для студентів вищих закладів освіти» за серію підручників для вищих юридичних навчальних закладів, а саме: «Земельне право України. Під ред. М.В. Шульги». К., Юрінком Інтер, 2004., «Земельне право України, К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. стали: **Семчик В.І., Кулинич П.Ф.**

Основні пропозиції щодо вдосконалення наукової та науково-організаційної діяльності Інституту у 2010 році зводяться до необхідності:

- уточнення напрямів наукових досліджень з урахуванням суспільно-політичних змін у країні, обрання нового Президента України, проведення конституційної, адміністративної, судово-правової та інших реформ;
- удосконалення структури Інституту та підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації;
- підвищення якості наукової продукції, підготовки фундаментальних монографічних праць з актуальних проблем державно-правового будівництва;
- доопрацювання і перевидання, а також видання нових підручників для вищих юридичних навчальних закладів (спільно з Київським університетом права НАН України);
- забезпечити видання у 2010 р. першого тому «Енциклопедії міжнародного права» та підготовки до видання другого тому цієї Енциклопедії;

-
- підготовки і видання багатотомної серії фундаментальних колективних праць з актуальних проблем юридичної науки і практики, 3-х томника наукових праць В.М. Корецького, а також розширення творчого співробітництва з Київським університетом права НАН України, іншими вітчизняними і зарубіжними науковими центрами;
 - запровадити премію Інституту за кращу монографічну роботу;
 - провести засідання вченої ради Інституту з координації фундаментальних правових досліджень (лютий, 2010 р.);
 - порушити клопотання перед Президією НАН України щодо збільшення обсягів фінансування науково-організаційної діяльності Інституту у 2010 та подальших роках.